

TIANA

Poble i municipi del Maresme, al límit amb el Barcelonès, als vessants de la Serralada de Marina.

DOC. ANT. *Tizana*: 1001, 1018, 1025, 1027, 1045, 1086, 1118, 1170, 1188, 1204 (Mas, *NHBna.* iv, 186; iv, 247; *Cart. St. Cugat II*, 148; II, 156; II, 248; Mas x, 169; *Cart. St. Cugat III*, 41; Mas v, 6; *Cart. St. Cugat III*, 316; III, 370); *Tidana*: 1093 (*Cart. St. Cugat II*, 411); *Tidanam*: 1175 (*Cart. St. Cugat III*, 259).

PARÒNIM. *Tià*, NL antic prop del Baix Llobregat documentat l'any 965: *Tiano* (*Cart. St. Cugat I*, 70) i 999: *in t. de Tiano, iuxta flumine Lubrigato* (*Cart. St. Cugat I*, 292).

ETIM. D'un nom de predi en -ANA o -ANUM, derivats de TITUS (Schulze, 243, 425; i Aebischer, *Top.*, 137).

D'origen paral·lel són *Tizac* Girona [*Tisiaco* segle XIII], *Tizac* Dord. [1273], i *Thisy* Rhône [*Tisiaco* 989], Skok, § 319; formats amb -ACUM. Encara que el NP TITUS es documenta de vegades amb *ti-* com que era un nom de creació expressiva (*DECat VIII*, 921*b*) és versemblant que tingués una variant amb *ti-*; d'altra banda també fóra possible que les mencions *Tizana* del S. x tinguin i llatinització de *e*. Per a *Tesà* ross., veg. art., supra.

Tibi, V. *Ibi*

EL TIBIDABO

Cim de la serra de Collserola, que domina el pla de Barcelona.

D. Joan d'Àustria c. 1670 es refereix ja a aquest nom modern (F. Soldevila, *Hist. de Cat.* III, 1079) i el Baró de Maldà c. 1770.

ETIM. De la frase llatina TIBI DABO 'a tu ho donaré'. És una citació de les paraules de l'episodi de les temptacions de Jesús, en l'Evangeli segons St. Mateu 4, 8-10: «Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde: et ostendit ei omnia regna mundi, et gloriam eorum, et dixit ei: Haec omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. Tunc dicit ei Iesus: Vade Satana: Scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies».

AHUSIÓ al que tants han pensat contemplant aquell ric panorama. «Quin bé de Déu admirable es veu des d'aquí! Com el que oferiren al Senyor». J. F. C.

Tierço, V. T. (misc. moss.) *Tigelles*, V. *Tegell* *Tillar*, V. T. (misc. moss.)

TILLÓ, Quer

Partida del terme d'Angostrina (xxiii, 104.14). Oit *kærtilló* (JCor.).

Compost de *quer* 'roca' amb una variant de *quitlló* 'pedró, munt de pedres considerablement alt, per mar-

car drets de propietat, pasturatge, empriu etc.' recollit en alguns pobles de Cerdanya i a Aiguatèbia (1959) (*DECat VI*, 975*b*7-20), variant per encreuament amb *tiilló* que s'usa amb el mateix significat a Cervià de les Garrigues (*DECat VIII*, 519*a*49-51), derivat de *tiilla* 'marca distintiva' (ib., 519*a*31). J. F. C.

Timba, V. *Tipanys* *Timbor*, V. *Timor* *Timniceni*, V. T. (misc. ar.)

TIMÓ

Sinònim de 'farigola', molt estès dialectalment, derivat del ll. THYUM 'farigola' (*DECat VIII*, 485*b*48-49). Derivats amb els sufixos de collectiu en -ETUM, -ETA, -ALE, -ARE, -ARIU.

Mas Timonet a Amer (XLIV, 86).

Timoneda, poble del municipi de Lladurs. PRON. MOD.: *timunéda*, oït a Cardona per Casacuberta (c. 1920). DOC. ANT. 920: *Timoneta* (Arx. Sols.); 994, 997, 1041, 1067, 1074, 1022, 1031: *Timoneda* (ibid.); 1180: *Timoneda* (Kehr, *Papsturk.*, 498); 1359: *Timoneda* (CoDoACA XII, 60).

El Timonal, antic terme de la Noguera, proper a Vallfogona de Balaguer. DOC. ANT. 1253: *lo Timonal* (Sanahuja, *Ciutat de Balaguer*, 185.90); 1280: Bernardo de Rocafort domino *des Timonal* (CCandi, *Misc. Hist. Cat.* II, 114); 1313: *del Timonal* (BABL XII, 380); 1359: Castell de *Timonal* (CoDoACA XII, 26).

El Timonar, partida del terme d'Arboçols (xxvii, 35.24; ja figura en el cadastre de 1812).

El Timoner, partida del te. de Jóc (xxvi, 177.2). *Els Timoners del Lli*, partida de Molig (xxvi, 172.19). *Na Timonera*, partida de Santanyí. J. F. C.

Timó, V. *Timor* *Timonal*, *Timonar*, *Timoneda*, *Timoner*, V. *Timó*

TIMOR

Veïnat de Segarra, agre. a St. Pere dels Arquells, 5 k. al Sudest de Cervera. IGC, full 390; veg. breu notícia del seu castell, i del seu terme, en Duran i Sanpere, *Llibre de Cervera*, 1972, pp. 30 i 403.

PRON.: *timó*, a Freixenet (Casac. 1920).

MENCIONS ANT. 1067, segons un documentat article de Ferran Razquin (rev. *Segarra*, n.º 62, 123-4). Ramon de *Timor*, capità acompanyant de Ramon Berenguer I, en la presa de la ciutadella de Cervera als moros, en rebé com a premi la carlania de *Timor*.

Els cavallers de Timor, sens dubte senyors del castell documentats sovint *Sr. XII-XIII* (la cita dels quals donarem més avall). Des d'ara, esmentem: 1131: *Arnallus de Timor*, signant (*Cart. St. Cugat III*, 102); i Ramon de *Timor* (bescantat, més que cantat) per Guillem de Bergueda (cançó *Reis, s'enc nul temps*, sens dubte poc posterior), i 1207, doc. cedint les *cuquies*, *exorquies* e *intésties*, a *Arnau de Timor* (Mi-